

Україна у фокусі

15 – 21 жовтня 2012 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>5</i>
<i>Демократичні процеси.</i>	
<i>Соціологічні праймеріз опозиції: гра на публіку.....</i>	<i>5</i>

I. Огляд політичних подій за тиждень

15
ЖОВТНЯ

ВО «Батьківщина» зняла своїх 26 кандидатів із мажоритарних округів на користь партії «УДАР Віталія Кличка. Проте у цьому списку було лише 8 кандидатів, запропонованих «УДАРом» до зняття. Нагадаємо, днем раніше «УДАР» також зняв 26 своїх кандидатів у мажоритарних округах на користь Об'єднаної опозиції, оприлюднивши список тих осіб від «Батьківщини», яких хотів би побачити знятими на свою користь. Внаслідок непорозуміння між партіями виникла публічна сварка.

Щоб парафувати Угоду щодо асоціації з ЄС, Україні недостатньо провести чесні парламентські вибори. Про це заявили послы Франції, Німеччини та Польщі. Дипломати наголосили, що наразі в Європі занепокоєні вибірковим правосуддям в Україні. Водночас у вітчизняному МЗС запевняють, що жодні події не завадять підписанню цієї Угоди.

16
ЖОВТНЯ

На всіх 34 тисячах виборчих дільниць в Україні встановлено веб-камери для спостереження за перебігом голосування. В уряді заявляють, що це унеможливить фальсифікації. В опозиції називають таку «технологізацію», на яку пішов 1 млрд грн, корупційним рішенням. Аргумент опозиціонерів: представники компанії «СІТРОНІКС інформаційні технології України» (дочірня компанія російської фірми «Ситронікс»), яка здійснюватиме відеоспостереження на виборах, зазначали, що обладнання для однієї дільниці коштувало близько 7000 гривень, тобто загалом – не більше чверті мільярду гривень. Куди поділася решта коштів – запитують опозиціонери.

Представництво Європейського Союзу в Україні врахує висновки міжнародної місії спостереження ОБСЄ при оцінці виборів Верховної Ради. Про це повідомив голова представництва ЄС в Україні Ян Томбінський. За його словами, саме від демократичності виборів залежатиме проведення саміту «Україна-ЄС». Крім того, посол Євросоюзу зазначив, що не схвалює запровадження санкцій проти України, оскільки вони не завжди сприяють змінам.

Соціологічна асоціація України здивована судовим позовом лідера партії «Україна – Вперед!» Наталії Королевської до соціологічних служб – фонду «Демократичні ініціативи» і Київського міжнародного інституту соціології – через оприлюднення рейтингів політичної сили. Про це йдеться в заяві асоціації. Соціологи назвали безпрецедентною подією вимогу Королевської заборонити КМІС та фонду «Демократичні ініціативи» публікувати результати соціологічних опитувань, «які їй здаються такими, що не відповідають реальному стану речей», і висловили повну підтримку колегам, наполягаючи на неприпустимості будь-яких спроб обмежити свободу наукової думки.

17
ЖОВТНЯ

Жодних коаліцій «УДАР» з Партією регіонів не буде. Про це лідер партії Віталій Кличко заявив на зустрічі з виборцями на Черкащині. Нагадаємо, такий сценарій післявиборчого розкладу сил у парламенті «УДАР» почали закидати після публічних чвар з «Батьківщиною». За словами В.Кличка, ідеї та програмні цілі його партії кардинально різняться з «регіоналами». Лідер «УДАР» висловив сподівання, що його партія зможе створити демократичну більшість з політичними силами, які прагнуть демократичного шляху розвитку України.

18
ЖОВТНЯ

Партія «УДАР» пропонує підписати угоду про створення коаліції демократичних сил у Верховній Раді сьомого скликання після виборів. Про це лідер цієї політсили Віталій Кличко заявив на прес-конференції в Харкові, коментуючи намір лідерів Об'єднаної опозиції «Батьківщина» і ВО «Свобода» підписати угоду про створення коаліції демократичних сил у новій Верховній Раді й заклик до УДАР» долучитися до підписантів.

Відмова Віталія Кличка підписати угоду про створення Коаліції демократичних сил у майбутньому парламенті – це крок, який грає на користь Партії регіонів. Про це йдеться у заяві Об'єднаної опозиції. Зокрема в політсилі «Батьківщина» обурюються, що партія «УДАР» ще до початку виборів зірвала процес узгодження спільних дій демократичних сил.

Центральна виборча комісія скасувала реєстрацію 564 кандидатів у народні депутати, серед них 475 кандидатів у мажоритарних округах і 89 кандидатів – за партійними списками. Найбільше з виборів знялося самовисуванців – 267 осіб. З-поміж політичних сил найбільше кандидатів зняла Українська платформа «Собор» – 62 кандидати. Від партії УДАР знято 47 кандидатів, об'єднаної опозиції «Батьківщина» – 30, Партії регіонів – 13, партії Наталії Королевської «Україна – Вперед!» – 4, Компартії – 3. ВО «Свобода» не зняла жодного кандидата. Отже, до Верховної Ради балотується 2554 кандидати за партійними списками і 2655 – за мажоритарними.

19
ЖОВТНЯ

Об'єднана опозиція «Батьківщина» та ВО «Свобода» уклали угоду про коаліцію в новій Верховній Раді. Віталій Кличко до підписантів не приєднався, хоча його на зустріч запросили. Підписала угоду і Юлія Тимошенко, передавши свій документ із підписом через адвоката.

Юлія Тимошенко повідомила через свого адвоката, що відмовляється від лікування у харківській лікарні «Укрзалізниці». Причиною цього є цілодобове відеоспостереження за опозиціонеркою. «Я повідомляю, що відмовляюся від такого «лікування» під відеокамерами з трансляцією в Інтернеті та на TV, яке більше схоже на перебування в катівнях ГУЛАГу. В таких умовах не лікують, а калічать», – йдеться у листі Юлії Тимошенко, яка просить перевести її до Качанівської виправної колонії.

II. Аналітична довідка

✓ Демократичні процеси

СОЦІОЛОГІЧНІ ПРАЙМЕРІЗ ОПОЗИЦІЇ: ГРА НА ПУБЛІКУ

14 жовтня партія «УДАР Віталія Кличка» на своєму з'їзді зняла 26 власних кандидатів у мажоритарних округах на користь іншої опозиційної партії «Батьківщина» та оприлюднила список кандидатів останньої, яких вона воліла побачити знятими на свою користь, посилаючись на дані соціологічних опитувань в округах. Наступного дня «Батьківщина» оголосила про зняття 26 кандидатів на користь «УДАРу»; при цьому лише восьмеро з них були в списку запропонованих «УДАРОм» до зняття. Наслідком взаємного зняття кандидатів стала хвиля публічної критики з обох боків, яка разом із непрозорим процесом відбору кандидатів поставила під сумнів ефективність цієї ініціативи.

Якими виявилися плюси й мінуси взаємного зняття кандидатів?

Які тенденції в опозиційному середовищі виявив цей процес?

Цілком очевидно, що обом опозиційним силам, які були залучені в процес зняття кандидатів на користь одна одної, не вдалося досягти того успіху, який від нього очікували. Водночас були й певні позитиви. По-перше, «УДАРО» й «Батьківщині» вдалося продемонструвати певний рівень готовності йти на співпрацю та поступатися власними партійними амбіціями заради спільної мети. Безвідносно до кількості та якості знятих кандидатів такий крок може принести вигоди обом політичним силам, продемонструвавши опозиційно налаштованим виборцям їх готовність домовлятися й виконувати досягнуті домовленості. По-друге, в деяких округах зняття кандидатів від однієї або іншої партії суттєво підвищило шанси на перемогу опозиційного кандидата, що лишився. Такою є, зокрема, ситуація в деяких округах Києва й Харкова, де зняття

кандидатів від «Батьківщини» та «УДАРО» може дати реальний шанс їхнім колегам перемогти кандидатів від влади.

Поза тим, цей позитивний результат може бути знівельовано цілою низкою негативних чинників, які виявилися одразу після оприлюднення списків обома партіями. Перш за все, багато запитань викликала сама необхідність проведення соціологічних опитувань і зняття кандидатів за їх результатами на такому пізньому етапі. Очевидно, що якби ці заходи були здійснені до початку виборчої кампанії, узгодження кандидатів могло пройти значно безболісніше й охопити куди більшу кількість округів. Тепер же, коли кандидати вже витратили немало ресурсів і зусиль на ведення передвиборчої кампанії, очікувати від них згоди знятися з виборчих

перегонів – навіть на користь популярніших кандидатів – було досить важко. У підсумку обидві партії, вочевидь, обмежилися зняттям передусім малоперспективних кандидатів, які мали небагато підстав і можливостей чинити опір рішення свого керівництва. Очевидно, що основна вина за такий часовий лаг лежить на «УДАРі», адже «Батьківщині» вдалося узгодити кандидатів в округах зі ще однією опозиційною партією «Свобода» ще до початку виборів.

По-друге, як засвідчила оприлюднена інформація, відбір кандидатів для зняття відбувався здебільшого не за результатами соціологічних досліджень. Згідно з представленими в ЗМІ соціологічними даними, опитування проводилося в 34 округах: у 18 з них вищий рейтинг мали кандидати від «Батьківщини», у 16 – від «УДАРу». Однак у підсумку серед цих 18 кандидатів із нижчим рейтингом «УДАР» зняв лише шістьох, а «Батьківщина» – лише чотирьох із інших 16. Це свідчить, що зняття відбувалося за іншими критеріями, які так і не були пояснені виборцям, а дані соціологічних опитувань використовувалися радше як прикриття для непрозорого процесу складання списків «на виключення». Зрозуміло, що такий погано прихований блеф «Батьківщини» й «УДАРу» не став прикрасою їхньої виборчої кампанії. Далеко не з кращого боку продемонструвала себе й «Свобода», взагалі відмовившись

брати участь у цьому процесі та знімати своїх кандидатів на користь «УДАРу».

Прикрим свідченням непростих стосунків між ключовими гравцями опозиційного поля стала й взаємна критика, яка почала лунати після оприлюднення обох списків. В умовах, коли обидві політичні сили не дотрималися задекларованих принципів, звинувачення своїх партнерів виглядали радше невдалими спробами самовиправдання. Навіть більш важливим було те, що таким чином обидві партії псували й без того хитке перемир'я між собою, яке вкрай необхідно їм напередодні виборів. Відповідно, єдина справді конструктивна нота прозвучала у заяві прес-служби «Батьківщини» 16 жовтня, яка закликала припинити з'ясування стосунків щодо знятих кандидатів і перейти до вироблення плану співпраці в майбутньому парламенті. В умовах, що склалися, першочергові завдання, які стоять перед опозиційними учасниками виборчих перегонів полягають, по-перше, у консолідованій протидії виборчим порушенням і можливим фальсифікаціям результатів голосування та, по-друге, в налагодженні механізмів фракційної дисципліни в майбутньому парламенті заради мінімізації загрози «тушкування» – переходу депутатів з опозиційних фракцій до владної коаліції.

Висновки

Таким чином, взаємне зняття кандидатів «УДАРом» і «Батьківщиною» на користь одне одного засвідчило серйозні проблеми в стосунках ключових гравців опозиційного поля. З одного боку, оприлюднені списки кандидатів на зняття продемонстрували, що їх відбір відбувався не за результатами соціологічних опитувань, як це декларували учасники процесу, а за іншими, не представленими широкій публіці критеріями. З іншого боку, критичні зауваження обох партій до дій своїх партнерів стали черговим свідченням звички українських опозиційних партій перекладати всю відповідальність на інших і їх невміння згладжувати гострі кути у стосунках між собою. Тому, аби сподіватися на конструктивну співпрацю в майбутньому парламенті, в дні, що лишилися до виборів, «УДАРу», «Батьківщині» й «Свободі» варто відмовитися від взаємної критики і натомість зосередитися на спільній боротьбі заради захисту справжніх результатів голосування.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Юлія Ільчук

Олексій Сидорчук

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук